
Vooruitgang

Ik heb een nieuwe computer. Daar ben ik niet blij mee. Er zitten een heleboel nieuwe mogelijkheden op. Dat heet vooruitgang. Alleen begrijp ik niet hoe ik die mogelijkheden moet gebruiken, en bovendien: ik heb helemaal niet om die nieuwe mogelijkheden gevraagd.

Mijn oude computer werkte nog uitstekend. Okay, een groot model had nog wel eens een paar uur rekentijd nodig. Een nieuwe snellere processor kan dus nooit kwaad, maar voor de rest had alles best bij het oude mogen blijven. Alleen blijft in de wereld om mij heen alles niet bij het oude. Er is een hoop vooruitgang. En dus is het 'not done' als je als adviseur moet toegeven dat je nog met WP5.1 zou werken.

Met WP5.1 kon ik alles wat ik wilde. Ik was per slot van rekening geen vormgever, ik had voldoende aan functies als onderstrepen, vet, cursief, inspringen, en veel meer knoppen gebruikte ik niet. Alleen tabellen, dat ging niet altijd even handig, en de figuren bleven niet altijd op de plaats staan waar ik dacht dat ik ze had neergezet. Maar gelukkig, er kwamen nieuwe versies, vooral onder de impulsen van het besturingsprogramma Windows. Het heette WYSIWYG, (What you see is what you get), maar persoonlijk had ik liever WYGIWYW (What you get is what you want) gehad. Figuren veranderden in postzegels, of werden opeens helemaal blauw. En dus werkte ik feitelijk niet anders dan ik altijd al met WP5.1 gewerkt had: teksten draaide ik uit met voldoende witregels (dat ging later 'harde returns' heten), en met het tekenprogramma zorgde ik dat de figuren precies op de witte stukken papier terecht kwamen. Daar was niks mis mee, het werkte altijd.

Nieuwe programma's bleken de afgelopen jaren voor- en nadelen te hebben. Sommige problemen werden opgelost, nieuwe kwamen er voor terug. Soms bleek een toepassing waar ik altijd met veel vreugde gebruik van had gemaakt in een update opeens te zijn weg gelaten.

Mijn mooiste 3D-grafieken maakte ik met software uit de jaren tachtig, maar dat wordt niet meer geleverd. En dus prop ik mijn gegevensbestanden in applicaties die daar slecht mee uit de voeten kunnen. Databestanden maak ik aan in tekstverwerkers. Meer dan eens is het me overkomen dat mijn zorgvuldig handmatig uitgelijnde getallenreeks plotseling naar de linkerkantlijn versprong. 'Links uitlijnen!', riep mijn computer dan triomfantelijk. Of nog erger: "Uw toepassing reageert niet meer, typ nogmaals 'Ctrl+Alt+Del' om de computer opnieuw op te starten", en daar ging weer een middag werken.

Mijn voornaamste bezwaar tegen de huidige programma's is dat ze grossieren in opties, maar dat de systematiek om ze op te roepen niet altijd helder is, zeker niet nu de dikke naslagwerken worden vervangen door pietepouterige help-schermpjes.

En zo zoek ik me op dit moment suf naar de plaatsen waar de programmeurs van Word de functies hebben geparkeerd die ik in WordPerfect (ik was inmiddels gevorderd tot versie 6.1) altijd gebruikte. Zo werkt de vooruitgang tegenwoordig. 'Bladwijzer niet gedefinieerd', 'Pas de inhoudsopgave of de lijst aan' zijn goed bedoelde maar weinig duidelijke adviezen van Word. Het ergste is nog wel dat ik helemaal niet met Word wil werken, maar het pro-

gramma alleen maar heb aangeschaft om de bestanden te kunnen lezen die onder meer ten behoeve van STROMINGEN worden aangeleverd.

En dat is in mijn beleving hoe de huidige vooruitgang over ons komt: we kiezen er niet meer voor, maar we laten ons er door voortdrijven. Deels levert dat een gewenste situatie op. Sommige mensen moet je een beetje achter de voddens zitten. Ook het uniformeren van bepaalde handelingen is natuurlijk alleen maar toe te juichen. En het integreren van Internet-faciliteiten in het alledaagse werkproces is een fantastische uitdaging. Over het wegvallen van bepaalde opties kun je discussiëren. Maar ik word wel angstig als ik merk dat mensen steeds minder begrijpen wat een computer doet. Zo heb ik al een aantal keren gezien dat mensen niet meer weten wat er in hun hydrologische berekeningen gebeurt. De plaatjes worden dan mooier, maar de resultaten niet beter.

Ook met de veelgeprezen automatische kalibratie merk ik een dergelijk fenomeen. In mijn laatste berekeningen heb ik het resultaat van de automatische programmatuur toch maar handmatig wat bijgesteld. Het rekenkundig optimum bleek naar mijn mening niet helemaal samen te vallen met het hydrologisch optimum. In dat verband weiger ik mij geheel en al over te leveren aan de geminimaliseerde kwadraten-som als ultieme hydrologische maat. Volgens mij speelt er nog wel meer. Een zin als "De parameterwaarden zijn met behulp van PEST gekalibreerd" zegt mij dan ook niets.

Natuurlijk ben ik voor de vooruitgang, maar er moet ergens toch nog wel een menselijke maat worden ingebracht. Het is te eenvoudig om aan te nemen dat alles wat de computer doet wel goed zal zijn. Wie van u herinnert zich nog dat er in de eerste versies van de Intel Pentium processors een programmeerfout zit, waardoor eenvoudige delingen niet meer betrouwbaar zijn. Hoeveel van u hebben computers met zo'n chip, hoeveel van u hebben de chip op die fout gecontroleerd? Hoe fout zijn de uitkomsten van MODFLOW als ze met zo'n chip worden berekend? Kun je de fout ontdekken als je met dezelfde computer de berekeningen met een analytische formule controleert? Weet u het? En zo niet, gaat u het morgen onderzoeken?

En terwijl ik er over nadenk hoe ik dit Redactioneel zal beëindigen, verspringt de bladzij-indeling op een voor mij onnavolgbare manier. Eerst maar es kijken of het lukt een pagin nummering aan te brengen. Leve de vooruitgang!

HB